

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

МИСТЕЦЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

***МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО
МИСТЕЦТВА***

СИЛАБУС

III курс (6сем.)

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри _____ (Т.М. Стрітьєвич)
(підпис) (ініціали та прізвище)

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Стрітьєвич Т.М.

Ел. адреса: Tanya_strit@ukr.net

Інша контактна інформація:

1. Опис дисципліни

Назва дисципліни:	Методика викладання образотворчого мистецтва
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрації
Освітньо-професійна програма:	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрації
Рівень вищої освіти:	перший
Форма навчання:	денна
Курс:	III
Семестр:	6

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна (вибіркова)
Кількість кредитів	3
Блоків (модулів)	1
Загальна кількість годин	90
Тижневих годин для денної форми навчання:	2
Лекції	8 год.
Практичні, семінарські	26 год.
Лабораторні	год.
Самостійна робота	46 год
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	назва, год.
Вид підсумкового контролю:	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	Рисунок, живопис, декоративно-прикладне мистецтво, основи перспективи, основи образотворчої грамоти та кольорознавство, історія образотворчого мистецтва

2.Анотація до курсу

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання образотворчого мистецтва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методика викладання образотворчого мистецтва у закладах освіти та культури. Програма передбачає ознайомлення з принципами розвитку художньо-творчих здібностей, із завданнями, змістом методами навчання дітей малюванню з натури, по пам'яті, за уявою, здійснювати декоративну діяльність та інші види образотворчої діяльності. Розкриває закономірності формування образотворчих здібностей дитини і визначає систему методів прийомів їх навчання. Під образотворчою діяльністю учнів слід розуміти художню діяльність, яка сприяє всебічному розвитку особистості дитини, активному пізнанню ним оточуючого світу, вихованню здібностей творчо відображати і свої враження в графічній та пластичній формах. Таким чином, в основу програми закладено художньо-творчу діяльність, художньо-образне мислення, художнє пізнання світу, що формує художньо-творчу свідомість, характер, інтелект.

3.Мета курсу

Мета викладання дисципліни ознайомити студентів з методикою викладання образотворчого та декоративного мистецтва, її історією, змістовними компонентами при викладанні образотворчого мистецтва у закладах, визначити особливості образотворчої діяльності, прийоми, методи та форми навчання образотворчому мистецтву у сучасних умовах; розвиток особистісних якостей студентів, творчого потенціалу, педагогічної майстерності; виробити власний стиль і методику викладання, не обмежуючись тематикою.

4. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни «Методика образотворчого мистецтва» передбачає набуття знань, вмінь та навичок в таких напрямках:

- володіння методикою викладання образотворчого та декоративного мистецтва;
- знання особливостей психофізіологічного розвитку дітей, їх можливостей в образотворчій діяльності; використовувати наступність у викладанні образотворчого мистецтва;
- передбачати посильні завдання, забезпечивши їх реалізацію через: сприйняття задуму заняття, творче переосмислення, створення художнього образу шляхом інтерпретації набутих знань;
- розуміння художньо-виразних засобів образотворчого мистецтва та естетичних якостей дитячої художньої творчості.
- розвивати інтерес до образотворчої грамоти шляхом поглиблення уявлень про мову образотворчого мистецтва, розвиток художньої культури через пізнання законів композиції, розуміння ролі художнього образу, його емоційної оцінки та власної діяльності в усіх видах мистецтва, засвоєння художніх термінів, засвоєння художніх технік, інтерпретації набутих знань та умінь, пізнання краси через мистецтво;
- впливати засобами мистецтва на художньо-естетичну свідомість, формуючи естетичні ідеали;
- володіння методами, прийомами педагогічного малюнку;

5.Результати навчання модуля

Як результат вивчення навчальної дисципліни у студентів формується здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Володіння культурою мислення, що виявляється в здатності сприймати й узагальнювати інформацію відповідно до представлених цілей підготовки фахівця під час вивчення дисципліни. Прагнення до саморозвитку, постійного підвищення кваліфікації та

майстерності. Правильне використання різних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів; уміння влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності. Мають володіти навчальними методиками, теорією та методикою професійної художньої освіти та дидактикою викладання спеціальних дисциплін з фаху, формувати естетичні смаки, художні навички учнів дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти. Здатність здійснювати збереження, обробку та редагування професійної інформації з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень. Вміння самостійно поглиблювати знання в рамках дисципліни шляхом пошуку й опрацювання нової інформації з використанням сучасних засобів технічної інформації. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), бути критичним і самокритичним. Здатність працювати автономно та набути навички міжособистісної взаємодії. Мати навички здійснення безпечної діяльності. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність використовувати виразну мову образотворчого мистецтва в процесі власної професійної діяльності для сприяння створенню художніх заходів, мистецьких рухів, акцій тощо. Здатність розуміти культурно-суспільні процеси і впливати на ціннісну орієнтацію учнів. Здатність до спілкування за допомогою синтезу мистецтв.

Програмним результатом навчання є

Здатність продемонструвати сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

Здатність аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у живописі, рисунку, декоративно-прикладному мистецтві.

Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел

Володіння навчальними методиками, теорією та методикою професійної художньої освіти та дидактикою викладання спеціальних дисциплін з фаху та формувати естетичні смаки, художні навички учнів загальноосвітніх та початкових спеціалізованих мистецьких закладів.

Вміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, керувати художньо-творчою діяльністю учнів, урахувавши їх вікові та індивідуальні можливості.

Здатність продемонструвати розуміння основ безпечного здійснення професійної діяльності, самостійного застосування професійних знань та вмінь у виробничих умовах.

6. Політика курсу

Загальні:

- Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
- В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності).
- Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведенні у беззвучний режим. Ноутбуки можуть використовуватися лише для введення нотаток та виконання практичних завдань.
- Студенти мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання за погодженням з викладачем. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.

- Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті. На запит зацікавлених студентів, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи студентів. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.

Навчальні:

- Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу. Тому для виконання вимог курсу студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим ознайомитися з обов'язковими для читання текстами. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.
- В межах самостійної роботи студенти опрацьовують задані для читання тексти, переглядають відео, виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.
- Виконання практичних завдань для самоконтролю є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу. Ці завдання можна виконувати разом. Виконання індивідуальних практичних завдань з метою перевірки засвоєння студентами знань і набуття навичок є обов'язковим. Ці завдання виконуються індивідуально.
- Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.

7. Зміст дисципліни.

Тиж.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання	Вага оцінки
Тиж. 1.	<i>Діючі програми з образотворчого мистецтва.</i> План: 1.Сучасні програми з образотворчого мистецтва. 2.Програма «Мистецтво», її особливості	Лекція 2 год	Програма «Мистецтво» для загальноосвітніх закладів. Навчальні програми художніх шкіл	Проаналізувати програму «Мистецтво» для загальноосвітніх закладів 6 год.	2-5
	<i>Реалізація основних образотворчих проблем з образотворчого мистецтва (Колір, композиція, простір, форма та об'єм).</i> План: 1.Основні образотворчі проблеми (колір, композиція, простір, форма та об'єм)	Лекція 2 год	Презентація	Визначити характерні особливості реалізації образотворчих проблем 12 год	2-5
Тиж. 2	<i>Розвиток уяви, художньо-образного мислення</i> План: 1.Творча діяльність. 2.Формування творчого мислення.	Лекція 2 год	Методика навчання образотворчої діяльності й конструюванню./ Під ред. Т. С. Комаровой. - М., 1991.	Аналіз доступних сучасних навчально-методичних матеріалів з навчання образотворчому мистецтву 2 год	2-5
	<i>Планування та організація навчального процесу з образотворчого мистецтва</i> План: 1. Методи та принципи організації навчального процесу з образотворчого мистецтва. 2. Особливості календарно-тематичного планування з образотворчого мистецтва	Лекція 2 год	Аналіз програм з образотворчого мистецтва (гурткова робота)	Принципи та методи планування та організації навчального процесу з образотворчого мистецтва. 2 год	2-5

Тиж. 3-5	Реалізація основних образотворчих проблем з образотворчого мистецтва План: 1.Колір 2.Композиція 3.Простір 4.форма та об'єм	Практичне 6 год	Аналіз програм з образотворчого мистецтва щодо реалізації образотворчих проблем	Розкрити зміст образотворчих проблем у презентаціях. 10 год.	5-20
Тиж. 6-9	Розвиток уяви, художньо-образного мислення (вправи) План: 1.Розвиток уяви, художньо-образного мислення та творчих здібностей у дітей молодшого та середнього шкільного віку. 2.Мотивація до креативної діяльності дітей молодшого та середнього шкільного віку. 3.Творчі завдання з розвитку уяви, художньо-образного мислення та творчих здібностей у дітей молодшого та середнього шкільного віку.	Практичне 6 год	Островерхова Н. Нестандартні форми навчання – Шкільний світ. Бібліотека молодого завуча, 2003 №6	Розробка творчих вправ для усвідомленні та розкриття кожної образотворчої проблеми 10 год	5-20
Тиж. 10-13	Планування та організація навчального процесу з образотворчого мистецтва План: 1. Особливості календарно-тематичного планування з образотворчого мистецтва. Принципи планування	Практичне 6 год	Аналіз календарно-тематичного плану	Календарно-тематичне планування – основна форма організації навчального процесу з образотворчого мистецтва Складання календарно-тематичного плану для різних вікових категорій 8 год	5-20

<p>Тиж. 14-17</p>	<p><i>Календарно-тематичне планування з образотворчого мистецтва у позакласній та позашкільній діяльності з образотворчого мистецтва з образотворчого мистецтва (організація гурткової роботи).</i> План: 1. Особливості складання програм з образотворчого мистецтва для дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.</p>	<p>Практичне 8 год</p>	<p>Наявні програми гуртків з образотворчого мистецтва</p>	<p>Складання власної програми гуртка з образотворчого мистецтва для дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти. 8 год.</p>	<p>5-20</p>
-----------------------	--	----------------------------	---	--	-------------

8. Література для вивчення дисципліни.

Стрітьєвич Т. М. Активні методи навчання у підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва / Т. М. Стрітьєвич // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: РВВ Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, 2008. – Вип. 129. – С.125–130.

Котляр Володимир Пилипович Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : навч. посіб. для студ. ВНЗ К.: Кондор, 2009. укр.

Семеніхіна Світлана Миколаївна Образотворче мистецтво. 7 клас. Тематичне планування та розробки уроків Х.: Веста: Ранок, 2007. укр

Матвєєва Г. Д. Художньо-естетична освіта і виховання : зб. авт. експ. профіл. програм Тернопіль: Навч. кн. - Богдан, 2008. укр.

Шмагало Р. Т. та ін. Мистецька освіта й мистецтво в культуротворчому процесі України ХХ-XXI століть : навч. посіб. для студ. ВНЗ Тернопіль: Мандрівець, 2013. укр.

9. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт. Все це гарантує високу ефективність освітнього процесу і є обов'язковою для студентів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «**Методика викладання образотворчого мистецтва**», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали за додаткові завдання. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 60 балів та 40 балів за відповіді на екзамені

Розподіл балів, які отримують студенти

Назви змістових модулів і тем	Кількість балів				
	у тому числі				
	л	п	лаб	інд	с.р.
1	3	4	5	6	7
Змістовий модуль/блок 2. Організація навчального процесу з образотворчого мистецтва					
Реалізація основних образотворчих проблем з образотворчого мистецтва (Колір, композиція, простір, форма та об'єм).			2-5		
Розвиток уяви, художньо-образного мислення (вправи)			2-5		5-20
Планування та організація навчального процесу з образотворчого мистецтва			2-5		
Календарно-тематичне планування з образотворчого мистецтва у позакласній та позашкільній діяльності з образотворчого мистецтва з образотворчого мистецтва (організація гурткової роботи).			2-5		5-20
Екзамен			24-60 балів		10-40 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту	для заліку

		(роботи), практики	
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Підсумковий контроль

Питання до екзамену:

1. Предмет, мета і завдання курсу «Образотворче мистецтво» у загальноосвітній школі.
2. Дитячий малюнок як феномен художньої культури.
3. Історія методики викладання образотворчого мистецтва. Місце образотворчого мистецтва України в розвитку світової культури.
4. Вікові психолого-педагогічні особливості образотворчої діяльності школярів.
5. Роль та функції мистецтва в житті суспільства та значення викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі.
6. Період становлення та розвиток радянської школи малювання та методів його викладання.
7. Становлення академічної системи художньої освіти.
8. Педагогічні ідеї Я.А.Коменського, Дж.Локка, Ж.Ж.Руссо, що збагатили теорію та практику викладання образотворчого мистецтва.
9. Школи малюнку Чистякова, Ростовцева, Абше.
10. Внесок А.В.Бакушинського в теорію та методику образотворчого мистецтва.
11. Методика викладання образотворчого мистецтва у Стародавньому Єгипті, Римі та Греції.
12. Методика викладання образотворчого мистецтва в епоху Середньовіччя та Відродження. Дидактичний зміст натурних постановок.
13. Сучасні напрямки викладання образотворчого мистецтва у школі та позашкільних закладах.
14. Принципи та методи навчання образотворчому мистецтву на сучасному етапі.
15. Урок, як основна форма організації навчально-виховного процесу з образотворчого мистецтва.
16. Особливості календарно-тематичного планування з образотворчого мистецтва. Принципи планування.
17. Психолого- педагогічне обґрунтування методів викладання образотворчого мистецтва
18. Робота з фарбами: види, методи, вправи
19. Особливості образотворчої діяльності учнів молодшої школи
20. Особливості проведення практичної роботи на уроках образотворчого мистецтва
21. Методика наочного навчання на заняттях із дисциплін художнього циклу.
22. Вимоги до наочності на уроках образотворчого мистецтва. Типи, види наочності.
23. Сутність принципів природовідповідності та культуровідповідності на уроках образотворчого мистецтва.
24. Композиція, як основна образотворча проблема. Закони композиції.
25. Сутність принципів послідовності та систематичності на уроках образотворчого мистецтва
26. Зміст та реалізація навчальних образотворчих проблем «колір», «композиція».
27. Розвиток відчуття форми та об'єму в учнів молодшої та основної школи.

28. Сучасні напрямки викладання образотворчого мистецтва у школі та позашкільних закладах
29. Вимоги до організації навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва.
30. Розвиток композиційної культури в учнів молодшої школи та середнього шкільного віку
31. Планування та організація навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва
32. Вікові та індивідуальні особливості образотворчої діяльності дітей.
33. Сутність принципів контролю та міцності знань, врахування вікових й індивідуальних особливостей на уроках образотворчого мистецтва.
34. Планування навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва
35. Зміст та реалізація навчальних образотворчих проблем «простір», «об'єм», «форма».
36. Період становлення та розвиток радянської школи малювання та методів його викладання.
37. Зміст та вимоги програм образотворчого мистецтва. Структура змісту календарно-тематичного планування.
38. Вікові психолого-педагогічні особливості образотворчої діяльності школярів.
39. Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Натюрморт», основна образотворча проблема – композиція.
40. Розробити образотворчі вправи: 3 клас, «Портрет моєї мами», основна образотворча проблема – форма.
41. Розробити образотворчі вправи: 4 клас, «Вазон», основна образотворча проблема – композиція.
42. Розробити образотворчі вправи: 3 клас, «Казкова квітка Петриківки», основна образотворча проблема – композиція.
43. Розробити образотворчі вправи: 1 клас, «В Африці», основна образотворча проблема – композиція.
44. Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Зоопарк», основна образотворча проблема – форма.
45. Розробити образотворчі вправи: 4 клас, «У бабусі у селі», основна образотворча проблема – композиція.
46. . Розробити образотворчі вправи: 6 клас, «Журлива осінь», основна образотворча проблема – колір.
47. Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Квіткове поле», основна образотворча проблема – простір.
48. Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Зимові ігри», основна образотворча проблема – форма.
49. Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Ілюстрація до твору», основна образотворча проблема – композиція.
50. Розробити образотворчі вправи: 6 клас, «Дівчина-веснянка», основна образотворча проблема – форма.
51. Розробити образотворчі вправи: 7 клас, «Інтер'єр сучасної оселі», основна образотворча проблема – композиція.
52. Розробити образотворчі вправи: 7 клас, «Ранок в селі», основна образотворча проблема – простір.
53. Розробити образотворчі вправи: 7 клас, «Листівка», основна образотворча проблема – композиція.
54. Розробити образотворчі вправи: 7 клас, «Кожна кішка має свій характер», основна образотворча проблема – форма.